

Bestyrelsens beretning - Økologisk Landsforening 2025

Kære medlemmer af Økologisk Landsforening

2024 har været et begivenhedsrigt år for vores forening. Vi har været igennem et direktørskifte, Regeringen landede den grønne trepart sammen med en række andre partier, vi fik fremgang i økologisalget igen, havde lidt økonomiske kvaler og en masse andet, som kendetegner en forening i konstant bevægelse.

Her i begyndelsen af 2025 er vi glade for, at vi står godt igen, og vi heldigvis kan se fremad med vished om, at vi har et solidt fundament - fyldt af meningsfuldhed, dygtige medlemmer, relevans for positiv forandring, den bedste mad og den bedste måde at sikre et ordentligt, bæredygtigt landbrug og fødevarerproduktion.

I det følgende vil vi gennemgå nogle af de væsentligste begivenheder og nedslag.

Grøn Trepart: Aftale om Implementering af et grønt Danmark

En af 2024's mest ventede begivenheder var aftalen om Grøn Trepart. Derfor begynder denne beretning i slutningen af 2024 – nærmere betegnet den 18. november, hvor regeringen, SF, Liberal Alliance, Konservative og Radikale Venstre kunne præsentere den aftale, som er den første af sin slags i verden, og som vil komme til at præge landbrugets vilkår i mange år fremover.

Økologisk Landsforening anerkender, at aftalen kan ændre landbruget ved at give arealer tilbage til natur og skov. Det er nødvendigt, da tidligere dyrkede arealer nu medfører store omkostninger for natur, klima og vandmiljø.

Aftalen har bred politisk opbakning og understøtter det økologiske fordoblingsmål, samt regeringens økologistrategi. Det er vigtigt, at fordoblingsmålet både omhandlende areal og marked igen bliver slået fast, og det er vigtigt, at det er skrevet ind, at en samlet klimaløsning for dansk landbrug ikke må fortrænge økologi, og at direkte teknologitilskud ikke må forårsage en konkurrenceforvridning for økologerne. Der er også afsat en mindre pulje på 20 mio. kr. til 2025 og 2026 til økologi, der kan bruges til at fremme økologien.

Foreningen er dog kritisk over, at aftalen ikke lægger de nødvendige rammer for en reel omstilling af landbruget. Vi ønsker et landbrug, der arbejder med naturen ikke mod den. Teknologier er simpelthen ikke løsningen i sig selv. Vi har brug for reelt at gentænke fremtidens landbrug, hvor der fortsat er dyr på græs, plads til natur, skov og beskyttelse af vandmiljøet.

EU's krav om 4 pct. udyrkede arealer, som Økologisk Landsforening har forsvaret, er opretholdt her i 2025, og skal genbesøges med henblik på at afgøre, om det også skal fortsætte efter 2025. Vi har, som forening, forsvaret kravet, da det er med til at sikre, at økosystemet fungerer, og dermed at vi kan drive et landbrug uden pesticider. Dermed ikke sagt, at kravet, som vi kender det i dag, ikke skal indrettes mere hensigtsmæssigt. Udyrkede arealer skal kunne udlægges efter producentens eget ønske der, hvor det giver mening som grønne korridorer eller biotoper for bestøvere, arealerne skal naturligvis kunne græsses, og eksisterende udyrkede arealer skal kunne tælle med til opfyldelsen.

Som vi læser aftalen, rummer den mulighed for at indføre vores model "Pris på bæredygtighed". En model, som er skabt til at strukturere EU's landbrugsstøtte, så afgifter indtænkes heri. På den måde undgår vi unødigt bureaukrati og sikrer, at de, der skaber klima- og naturløsninger, belønnes. Aftalerne kan også kopieres til resten af EU, hvilket er med til at udligne skævvridende konkurrenceforhold.

Lokale Forhandlinger og økologiske landmænds rolle

Økologisk Landsforening arbejder på at være med til de lokale forhandlinger om trepartens udmøntning, hvilket fortsat afhænger af at vores samarbejdspartnere vil være behjælpelige med at dele og formidle økologiens fordele, så både kommuner og udtagningskonsulenter kan se hvor og hvordan økologien kan bidrage. Vi minder parterne om, at der allerede er mange lokale økologiske landmænd og yderligere flere konventionelle producenter, der via omlægning til økologi, kan hjælpe med at komme i mål.

De er allerede i mange af områderne, og kan byde ind på forpagtninger eller jord i jordfordeling. Husk på, at en fordobling af økologi mindsker udledningen med 1.000 tons kvælstof og 500.000 tons CO₂. Hertil kommer giftfrit drikkevand og 30 % mere biodiversitet.

Økologiens fremgang i 2024

Vi kan se tilbage på et år med positive resultater, som vidner om både vækst og øget engagement i økologiens fremtid. Salget af økologiske produkter er steget med 7 pct. i forhold til 2023, hvilket bekræfter, at forbrugerne er vendt stærkt tilbage og viser deres loyalitet overfor økologien. Det er et flot resultat, som giver både landmænd og virksomheder blod på tanden til at fortsætte udviklingen af økologien i Danmark.

Fremgangen understreger økologiens rejse. Vi har i 2024 taget et godt skridt i retning af vores ambition om at gøre økologi til normen, både på marken og i indkøbskurven. Et centralt element i denne udvikling er Ø-mærket, som i 2025 markerer sin 35-årige betydelige rolle i den danske model. Mærket har gjort økologien til et troværdig og genkendelig – og det er stadig et af de mærker, som flest danskere kender.

Et andet mærke, som skaber værdi, er Det økologiske spisemærke. Ved årsskiftet 2023/2024 var det ellers ved at forsvinde, da der ikke blev afsat midler til at opretholde mærkningsordningen i Finansloven. I kæmpede, vi kæmpede og vores venner kæmpede – og lige inden vi gik på juleferie blev mærket reddet for 2024 og i april 2024 blev der også sikret midler til 2025. Seneste nyt er, at ministeren har udtrykt sin støtte til mærket, så det forhåbentligt fortsætter med at sætte retning i de professionelle køkkener.

For det er ikke kun et mærke, som guider spisende gæster til et økologisk valg. At arbejde med spisemærket skaber fornyelse, grøn omstilling, stolthed og arbejdsglæde hos medarbejderne i køkkenerne. Vi og I kan mærke, at det er et mærke af betydning - alene de sidste 3 måneder er der kommet 62 nye spisemærker – heraf 15 i guld.

Økologiens udbredelse til nye aktører

Økologisk Landsforening har også arbejdet målrettet med at udvide økologiens rækkevidde til nye aktører. Et treårigt projekt med professionelle køkkener har haft fokus på at introducere danske økologiske bælgfrugter i menuerne. Dette har resulteret i tre inspirerende opskriftshæfter, workshops og et aktivt netværk blandt de køkkener, som har bidraget til projektet.

Foodservice-sektoren har været et af økologiens stærke kort i 2024. Trods udfordringer i den private sektor har salget i professionelle køkkener vist konstant vækst. Det bekræfter, at økologi har en solid forankring særligt i de offentlige professionelle køkkener, og potentialet for yderligere vækst er stort, når vi fortsætter med at åbne branchen med nye initiativer i 2025.

Økologisk Landsforenings internationale engagement

I 2024 var vi i vanlig stil til stede på den europæiske messe for økologiske fødevarer Biofach, og derudover er det lykkedes at få et treårigt projekt landet, som skal øge salget af dansk økologisk grønt til foodservice-sektoren i Tyskland, Østrig og Schweiz (DACH-landene). Dette projekt åbner op for nye markeder og styrker Økologisk Landsforenings internationale engagement.

Vi er verdensmestre i økologi – og stolte af det. Ikke mindst fordi vi har den danske model, som mange i udlandet misunder os og gerne vil kopiere. Derfor er det også helt naturligt, at topmødet Organic Summit skal holdes i Danmark med Økologisk Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Københavns Kommune, Dansk Industri og Det kgl. Bibliotek som værter. Topmødet skal samle landmænd, forskere, virksomheder, politikere og andre beslutningstagere til to dages diskussion om, hvordan vi når i mål med EU's mål om 25 pct. økologi i 2030.

Eventet ender ud i et fælles charter, som bæres videre til EU-Kommissionen. Et charter, der beskriver muligheder og udfordringer omkring målet – og hvordan vi kommer i mål med denne store vækst i økologien. Organic Summit er en vigtig del og en konkretisering af den nye strategi, som vi implementerede i 2024, hvor partnerskaber, politik og forandring på den store klinge er centrale ord.

Tre nye mærkesager

Apropos strategien: I forbindelse med implementeringen af en ny strategi, har vi også gentænkt vores mærkesager. Seks mærkesager blev til tre – skærpet, gjort tydelige og målrettede. For vi bruger mærkesagerne til at sætte retning for arbejdet, gøre det lettere at forstå, hvad vi arbejder for og med for alle dem, som står uden for vores økologiske fællesskab.

De tre mærkesager er: Sunde måltider, Gode dyreliv og Frugtbar jord.

Sunde måltider er inspireret af fødevarestyrelsens kostråd og tilsat Økologisk Landsforenings tilgang, så vi sikrer fremtidige måltider med fokus på sundhed, ernæring, fællesskab og bæredygtige produktionsforhold.

Gode dyreliv – er dyreliv i det fri, med plads, mulighed for bevægelse og at kunne udfolde det naturlige frie liv.

Frugtbar jord er regenerative metoder, rent drikkevand og vandmiljø, klima og natur og biodiversitet. Den er bred, men den rummer netop holismen i økologien.

Udfordringer i 2024 og økonomisk tilpasning

2024 har også været et udfordringernes år. I begyndelsen af året trak Louise Køster sig som forperson, foranlediget af den proces, der havde været i 2023 omkring udgivelsen af rapporten "Fra Foder til Føde II", hvor også flere virksomheder valgte at opsige deres medlemskab. Ved generalforsamlingen i 2024 blev næsten hele bestyrelsen udskiftet. 2024 har været præget af disse begivenheder, og den største udfordring var en nedgang i kontingentindbetalinger – som blev 1,6 mio. kr. mindre i forhold til det oprindeligt budgetterede beløb.

Det var absolut essentielt for bestyrelsen, at vores medlemmer, udvalg og repræsentantskab blev ramt så lidt som muligt af disse udfordringer. Oveni disse begivenheder fik vi desværre heller ikke så mange bevillinger fra fonde til projekter for foreningen igennem i 2024. Derfor kunne det desværre ikke forhindres, at vi måtte sige farvel til fire af vores dygtige medarbejdere i organisationen.

Svære beslutninger, men for at sikre fremtiden for Økologisk Landsforening, har det været nødvendige tiltag. Vi får et tab i 2024, men økonomien er rettet til, og for 2025 har vi et budget i balance.

Ny direktør

Økologisk Landsforenings direktør gennem syv år, Helle Borup Friberg, valgte at fratræde sin stilling i oktober – så bestyrelsen fik til opgave at finde hendes afløser. Det blev en rigtig god proces, hvor vi kom langt ind i kernen af, hvad Økologisk Landsforening står for, og hvilken retning vi ønsker at sætte. Mange af jer har bidraget til dette arbejde, og det er vi meget taknemmelige for. Vi har også søgt input ud over vores egen forening, og også hér har vi fået mange gode indspark, ligesom vi har kunnet erfare, at der fortsat er meget stor interesse for - og vilje til at bidrage til - at vi lykkes som forening.

Ansættelsesprocessen førte til ansættelse af Rasmus Prehn som Økologisk Landsforenings nye direktør. Hans kendskab til landbrugsområdet, til de politiske processer og i øvrigt også hans tidligere erfaringer som chef for LO's afdeling for medlemshvervning – er jeg sikker på, at han bibringer Økologisk Landsforening stor værdi og viden.

Jeg håber, I tager godt imod ham og hjælper ham med at falde godt til. Han er klar til at skifte mellem de fine sko og gummistøvlerne; mellem Christiansborg, hvor vi sammen skal åbne endnu flere døre, og de økologiske marker, køkkener og virksomheder, som jeg ved, han glæder sig til at komme ud og besøge.

Revidering af vores demokratiske organisering

Arbejdet med at sikre endnu stærkere processer i vores repræsentantskab og i fagudvalgene foregår fortsat. Vi har lagt skinnerne for en god proces, og mange af jer har bidraget positivt og engageret. Vi ser frem til at kunne fremlægge resultaterne af arbejdet, og forhåbentlig også sikre implementering af denne i løbet af det kommende år.

Økodag og nye initiativer

Lige omkring årsskiftet valgte bestyrelsen at sælge vores brand Økodag. Det var med et ønske om at beholde og fremtidssikre arrangementet som et samlet fælles økologisk brand, på tværs af alle mejerierne. Det har vi nu sikret med ejerskabet i Mejeriforeningen, og der er stort fokus på at fastholde og udbygge arrangementet, stadig som en udelukkende økologisk begivenhed.

Provenuet fra salget skal bruges til at lave et nyt stort arrangement. Målet er et arrangement, der på sigt bliver lige så stort som Økodag.

Økologisk Landsforenings styrke og fremtidige ambitioner

Således står Økologisk Landsforening i dag rigtigt stærkt – styr på økonomien, styr på ambitionerne, og styrket i viljen til at gå vejen og de ekstra skridt, som vores medlemmer – økologer, virksomheder, køkkener og økologiske ildsjæle – altid har været parate til at gå.

Bestyrelsen i Økologisk Landsforening, marts 2025

Michael Kjerkegaard, forperson

Solvejg Horst Petersen, næstforperson

Claus Bindlev

Johanne Schimming

Jonas Engberg

Michael Allerup Nielsen